

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

200800645-41
A 312
KSK/
SOSB

Adressater i følge liste

Deres ref.

Vår ref.
12/434

Dato

31 MAI 2012

Klage på tillatelse til bygging av Gullbergelva kraftverk i Åfjord kommune i Sør-Trøndelag

I e-poster av henholdsvis 21.12.2011 og 21.1.2012 klager Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og grunneier Kjell Vingen på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) tillatelse av 5.12.2011 til bygging av Gullbergelva kraftverk.

NVE har vurdert klagene i brev til departementet datert 17.2.2012, og har ikke funnet grunnlag for å omgjøre sitt vedtak.

1. BAKGRUNN

I søknad datert 5.12.2008 søkte Gullgruva Kraft AS om tillatelse til å bygge Gullbergelva kraftverk. Det ble gitt konsesjon til Gullbergelva kraftverk ved NVEs vedtak datert 5.12.2011.

Gullbergelva kraftverk vil utnytte et fall på 206 m, mellom inntak på kote 299 og kraftstasjon på kote 93. Kraftverket vil ha en slukeevne på 1,68 m³/s, som tilsvarer ca. 186 % av middelvannføringen, og installert effekt på 2,7 MW. NVE har i sitt vedtak fastsatt slipp av minstevannføring på 100 l/s i perioden 1. mai til 30. september og slipp av 40 l/s resten av året. Kraftverket vil etter dette gi en årlig produksjon på rundt 8 GWh.

Gullgruva Kraft AS har også vurdert et redusert utbyggingsalternativ som vil utnytte et fall på 82 m, mellom inntak på kote 175 og kraftstasjon på kote 93. Kraftverket vil ved dette utbyggingsalternativet gi en årlig produksjon på ca. 3,3 GWh. Gullgruva Kraft AS mener at denne utbyggingsløsningen vil gi større naturinngrep enn hovedalternativet. I

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Kontoradresse

Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Vegard Hotvedt
Strømsvåg

<http://www.oed.dep.no/> postmottak@oed.dep.no Sentral: 22 24 90 90

Org. nr. 977 161 630

følge Gullgruva Kraft AS er det også tvilsomt at denne utbyggingen vil være lønnsom. NVE har på bakgrunn av dette ikke ansett denne utbyggingsløsningen som aktuell.

NVE legger i sitt vedtak vekt på at Gullbergelva kraftverk vil gi rundt 8 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. NVE legger videre vekt på at kraftverket vil gi varige inntekter til søker, kommune og stat, samt økt lokal verdiskaping. Med avbøtende tiltak, som slipp av minstevannføring og god tilpassing av anlegget, reduseres etter NVEs syn de negative konsekvensene ved en utbygging til et akseptabelt nivå.

2. KLAGEN

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og grunneier Kjell Vingen mener at det ikke bør gis konsesjon til Gullbergelva kraftverk og har påklaget NVEs vedtak av 5.12.2011.

Klagen fra Naturvernforbundet kan oppsummeres slik:

- Utbyggingen reduserer inngrepsfrie naturområder (INON).
- Utbyggingen er i Mikrast-prosjektet vurdert til å ha stor miljøkonflikt.
- Området med fuktkrevende vegetasjon og gammelskog ved Blåfjellfossen har stort potensial for sjeldne arter.
- Blåfjellfossen får redusert landskapsverdi.

Hovedmomentene i klagen fra Kjell Vingen er som følger:

- De negative effektene tiltaket vil ha for inngrepsfrie områder, friluftsliv og biologisk mangfold er større enn fordelene ved en utbygging.
- Området er ikke vanskelig tilgjengelig, slik som det blir hevdet i søknaden, og området benyttes også av andre enn de lokale grunneierne.
- Det biologiske mangfoldet er ikke tilstrekkelig kartlagt. Det kan ikke utelukkes at området inneholder arter på Rødlista.

3. DEPARTEMENTETS MERKNADER

Konsesjon kan gis dersom *fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*, jf. vannressursloven § 25 første ledd. Departementet vil drøfte de merknader fra klagerne som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til andre forhold som ikke er tatt opp av klagerne.

Prosjektet vil gi et årlig tilskudd på 8 GWh fornybar energiproduksjon. Kraftverket vil gi inntekter til grunneierne og gi økt lokal verdiskaping.

Åfjord kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og Fosen Reinbeitedistrikt mener at en utbygging av Gullbergelva kraftverk vil være akseptabel under visse vilkår. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (FM) mener at

en utbygging bare kan gjennomføres dersom inntaket blir lagt nedstrøms Blåfjellfossen. Dersom det likevel gis konsesjon etter omsøkte alternativ kan FM akseptere en inntaksplassering som er trukket bort fra fossenakken, dvs. flyttet oppstrøms omsøkte inntaksplassering. Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og Kjell Vingen går i sine høringsuttalelser og klager i mot en utbygging.

Etter departementets syn er ulempene ved en utbygging i hovedsak knyttet til mulige negative konsekvenser for naturverdiene ved Blåfjellfossen, samt reduksjonen av inngrepsfrie områder og reduksjon av Blåfjellfossen som landskapselement.

Biologisk mangfold

Det er gjennomført to kartlegginger av biologisk mangfold i tiltaksområdet. Rapportene er utført av henholdsvis Allskog BA og NTNU Vitenskapsmuseet.

I følge Allskog BA skiller området ved Blåfjellfossen seg ut med flere viktige naturtyper. Allskog BA uttaler at fossen inngår i en markert bekkekløft, har en dramatisk juvformasjon, og både mose-, lav- og karplantefloraen gir indikasjoner på fossesprøytsone. Det er ikke gitt en verdisetting av naturtypelokaliteten. Allskog BA har også registrert en bekkekløft mellom Blåfjellfossen og planlagt inntak. Allskog BA uttaler at den har kort utstrekning og ikke er dyp, men likevel karakteristisk med en oppsprukket og skifrig struktur. Allskog BA vurderer samlet at området har viktig verdi.

I følge rapporten fra NTNU Vitenskapsmuseet er de registrerte verdiene knyttet til Gullbergelva små sammenlignet med mange andre vassdrag i regionen. Rapporten vurderer at de største verdiene er knyttet til fuktighetskrevenne vegetasjon ved Blåfjellfossen, og at vannføringen i vassdraget av hensyn til disse verdiene ikke bør underskride alminnelig lavvannføring.

Det er ikke registrert noen arter med status som trua eller nær trua i Rødlista 2010 som antas å bli vesentlig berørt av en utbygging av Gullbergelva kraftverk.

FM mener at kartleggingene av biologisk mangfold gir et tilstrekkelig detaljert bilde av det biologiske mangfoldet i området. FM mener at kraftverket ved en ev. konsesjon må utnytte en lavere andel av vannføringen enn omsøkt.

Den tilgjengelige kunnskapen om biologiske verdier i utbyggingsområdet er etter departementets syn god. Gullbergelva kraftverk kan gi negative konsekvenser for naturtypen bekkekløft og fuktighetskrevenne moser, lav og planter ved Blåfjellfossen som følge av redusert vannføring. Departementet mener at naturverdiene og mulige konsekvenser for disse ikke tilsier at konsesjon må avslås, men at det må fokuseres på avbøtende tiltak. Departementet mener at det bør slippes høyere minstevannføring enn omsøkt av hensyn til fuktighetskrevenne vegetasjon. NVEs fastsatte minstevannføring om sommeren, som er vesentlig høyere enn omsøkt, vil bidra til å opprettholde noe av

luftfuktigheten langs Gullbergelva under vekstsesongen. Departementet mener at en utbygging av Gullbergelva kraftverk i tråd med NVEs vedtak ikke vil gi uakseptable negative konsekvenser for biologisk mangfold.

Landskap og friluftsinnteresser

Blåfjellfossen er på nært hold en foss med stor inntrykksstyrke. Fossen er gitt lokal verdi i Mikrast-prosjektet (miljøvennlige kraftverk i Sør-Trøndelag).

Tiltaksområdet er registrert i FRIDA, Fylkesmannens gamle database over friluftsområder, som et område med viktige friluftsinnteresser. Kommunen mener det er begrenset med ferdsel i tiltaksområdet av andre enn grunneierne. Kommunen uttaler at tiltaksområdet ligger i ytterkanten av et svært viktig naturforvaltningsområde, med kvaliteter innen biologi, landskap og friluftsliv.

NVE mener at de største landskapsmessige inngrepene ved en utbygging vil være i form av etablering av dam, rørtrasé over skoggrensen, og fraføring av vann fra elvestrengen generelt og fra Blåfjellfossen spesielt. NVE legger i sin konsesjon til grunn at terrenginngrep som vei og rørtrasé så langt som mulig skal tilpasses landskapet. NVE har videre fastsatt at det skal slippes en minstevannføring på 100 l/s i perioden 1.5-30.9 og 40 l/s resten av året. NVE har i sitt vedtak fastsatt at inntaksdammen skal trekkes bort fra fossenakken og anlegges ca. 30-50 m oppstrøms omsøkte plassering for å få en bedre landskapstilpasning.

Utbyggingen av Gullbergelva kraftverk vil utvilsomt redusere noe av Blåfjellfossens verdi som følge av redusert vannføring, men etter departementets syn tilsier ikke fossens verdi som landskapselement at dette er avgjørende i konsesjonsspørsmålet. Samtidig har NVE fastsatt et betydelig høyere slipp av minstevannføring om sommeren enn omsøkt, og ulempene ved en utbygging vil til en viss grad avbøtes med dette. Det vil også tidvis være flomoverløp i vassdraget etter en utbygging.

Departementet mener at de negative konsekvensene av en utbygging ikke er av en slik grad at en utbygging vil være uakseptabel av hensyn til landskap eller friluftsinnteresser. Departementet legger til grunn at det ved utforming av detaljplaner ved en utbygging må legges stor vekt på at inngrepene som følger av rørtrasé, anleggsveg, kraftstasjon m.m., gjøres på en skånsom måte med vekt på å avbøte skjemmende inngrep, og at arbeidet følges tett opp av NVE.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

INON sone 2 vil reduseres med ca. 2 km² og INON sone 1 vil reduseres med ca. 1,2 km². Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og Kjell Vingen vektlegger reduksjonen av INON i sine høringsuttalelser og klager. Fylkesmannen mener også at en av de viktigste problemstillingene ved en utbygging er knyttet til reduksjon av INON-områder.

NVE er enig i at tap av INON-områder er en ulempe, og at dette må veies opp mot fordelene ved prosjektet. NVE mener imidlertid at det for Gullbergelva kraftverk er et relativt lite INON-areal som bortfaller ved en utbygging og at dette ikke er avgjørende i konsesjonsspørsmålet.

Etablering av små kraftverk vil i mange tilfeller føre til en reduksjon av inngrepsfrie områder. Reduksjon av INON er en indikasjon på en konflikt og graden av konflikt må vurderes nærmere i hvert tilfelle. Urørthet er en verdi i seg selv, men konfliktnivået må bl.a. også sees i sammenheng med områdets verdi for landskap, friluftsliv og biologisk mangfold. Et område kan fremstå som urørt selv etter inngrep som reduserer INON. På den annen side kan nye inngrep i et område som oppleves som urørt, men som ikke er definert som INON-område, oppleves som negativt. Her spiller blant annet inngrepenes omfang og landskapets topografi en viktig rolle.

I "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007) er villmarkspregede områder, sammenhengende inngrepsfrihet fra fjord til fjell og inngrepsfrie områder i regioner med lite gjenværende INON gitt stor verdi i enkelsaksbehandling. Åfjord kommune har en forholdsvis stor andel INON og en utbygging av Gullbergelva kraftverk vil ikke berøre områder av stor verdi. Departementet mener derfor at den relativt begrensede reduksjonen av INON ikke kan tillegges stor vekt i konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved behandling etter vannressursloven, jf. naturmangfoldloven § 7. Omfanget av vurderingene skal tilpasses verdiene som kan berøres av en utbygging.

Etter departements syn har NVE i tilfredsstillende grad vurdert og vektlagt naturmangfoldlovens prinsipper for offentlig beslutningstaking i skjønnsutøvelse og vedtaksbegrunnelse for Gullbergelva kraftverk. Departementet anser derfor naturmangfoldloven § 7 for å være oppfylt.

Forholdet til vannforskriften

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden for vannforekomsten,
- samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene er større enn tapet av miljøkvalitet, og
- formålet med de nye inngrepene ikke med rimelighet kan oppnås kostnadseffektivt på andre miljømessig bedre måter.

Etter departementets syn viser NVEs vurdering av tiltaket i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven at inngrepet har akseptable konsekvenser for vannmiljøet. Det er

videre fastsatt pålegg om avbøtende tiltak for å redusere virkningene. Formålet med utbyggingen er å øke produksjonen av fornybar elektrisitet og bidra til lokal sysselsetting og bosetting. Kraftverket vil også gi inntekter til grunneiere og utbygger. Departementet har kommet til at den fordel denne utbyggingen medfører ikke kunne vært oppnådd kostnadseffektivt på andre måter som miljømessig sett er bedre. Departementet anser vilkårene i vannforskriften § 12 som oppfylt.

Andre forhold

Departementet tar ikke stilling til forhold av privatrettslig karakter.

Oppsummering

Gullbergelva kraftverk vil bidra med en årlig produksjon på rundt 8 GWh fornybar energi. Tiltaket vil også gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til grunneiere og kommune.

Departementet mener at en utbygging i tråd med NVEs vedtak ikke vil gi uakseptable negative konsekvenser for naturmangfold, inngrepsfrie naturområder eller andre interesser.

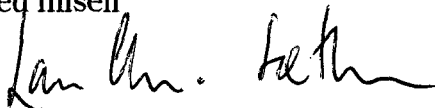
Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved tiltaket er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilåret for konsesjon er oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

4. DEPARTEMENTETS VEDTAK

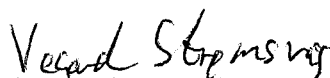
Klagene fra Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag og Kjell Vingen tas ikke til følge. NVEs vedtak av 5.12.2011 opprettholdes.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Vegard Hotvedt Strømsvåg
rådgiver

Kopi:

Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO
Åfjord kommune		7170	ÅFJORD
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710, Sluppen	7468	TRONDHEIM
Gullgruva Kraft AS v/Asbjørn Flenstad		7170	ÅFJORD

Adresseliste

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag
Kjell Vingen

Sandgata 30
Gaukesvingen 6C

7012 TRONDHEIM
7160 BJUGN